

GÖDSEL

LAGRING OCH SPRIDNING

enligt Jordbruksverkets regler

**Sala och Heby kommun ingår i nitratkänsligt område
(undantaget Möklinta och Enåkers församlingar).**

Vid djurhållning med 2 djurenheter eller färre ställs inga generella krav på lagringsutrymmen, dock ska alltid de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken följas. Vid fler än 2 djurenheter ställs krav på lagringsutrymmen för minst 6 månader som förhindrar avrinning eller läckage till omgivningen.

För djurhållning Möklinta eller Enåker är kravet på lagringsutrymmen vid fler än 10 djurenheter.

Lagring

Lagringsutrymmet ska vara utformat så att avrinning eller läckage till omgivningen inte sker (s k tät lagring). Gödsel kan lagras på gödselplatta, i container, på kärra eller liknande.

Om djurhållare inte har något eget lagringsutrymme för minst de månader som krävs kan denne avtala med någon annan djurhållare/lantbrukare som har utrymme för den gödsel som tas emot.

Fler än 100 djurenheter

Vid fler än 100 (djurenheter) DE (häst, nöt, får, get) ställs krav på tätt lagringsutrymme för minst 8 månader som förhindrar avrinning eller läckage till omgivningen. Vid annan djurhållning gäller 10 månaders tät lagringsutrymme.

Mer än 10 djurenheter

Hos de djurhållare som har mer än 10 DE (häst, nöt, får, get), ska det finnas tät lagringsutrymme för 6 månader. Vid annan djurhållning gäller 10 månaders tät lagringsutrymme.

Mer än 2 djurenheter

Hos de djurhållare som har mer än 2 DE, ska det finnas tät lagringsutrymme för 6 månader.

Vid högst 2 djurenheter bör lagringsplatsen för stallgödsel vara utformad på ett godtagbart sätt med hänsyn till läckage och avrinning från lagringsplatsen. Risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön anses särskilt föreligga om ytvatten eller grundvatten förorenas genom avrinning eller läckage från lagringsplatsen.

Mottagare och lämnare av stallgödsel

Både mottagare och lämnare har dokumentationsskyldighet och som ska sparas i sex år. I anteckningarna anges följande: djurslag, vilket antal djur gödseln kommer ifrån, mängd gödsel, datum för mottagande/leverans samt från vem gödseln kommer/ till vem gödseln levereras. Har du högst 10 DE och lämnar bort gödsel gäller inte dokumentationsskyldigheten.

Tillfällig lagring och kompostering

Tillfällig lagring av stallgödsel eller andra organiska gödselmedel i stuka i fält bör endast ske av gödsel som kan staplas till minst 1 m höjd. Lagringsplatsen ska vara på den åkermark som gödseln ska spridas. Lagringstiden bör alltid hållas så kort som möjligt och spridning bör ske inom en månad.

Ibland är inte gödsel färdigkomposterad efter att ha legat på lagringsplatsen den tid som reglerna kräver och behöver därför komposteras ytterligare en tid. Det får ske under förutsättning att jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring följs enligt nedan. Gödsel ska kunna staplas till minst 2 m höjd.

Se också Jordbruksverkets *Information om gödselstukor*

BYGG OCH MILJÖ SALA-HEBY
Box 304, 733 25 SALA
Besöksadress: Stora Torget 1
Tfn: 0224-74 70 00
E-post: byggmiljo@sala.se

- Att gödseln sprids vid närmast lämpliga tillfälle efter det att komposteringen av materialet är avslutad.
- Att utläggning i en och samma kompost sker under en begränsad tidsperiod.
- Att komposten placeras på den åkermark där gödseln senare ska spridas. Vid återkommande lagring på samma fält bör komposteringsplatsen flyttas inom fältet och inte återkomma till samma plats inom en period av 5 år.
- Att en gröda anläggs på platsen så snart som möjligt efter det att gödseln avlägsnats.
- Att lagringsplatsen väljs eller anordnas så att läckage till följd av utlakning eller ytavrinning från gödseln vid tö eller häftigt regn kan undvikas och att ytvatten eller dricksvattentäkt inte riskerar att förorenas.
 - Att lagringen inte sker på plats där det finns risk för översvämning eller ansamling av vatten under komposteringstiden.
 - Att jordarten på platsen inte är av sådan karaktär att det sker en snabb genomrinning genom markprofilen. Sandjordar bör därför undvikas. Tyngre jordar kan bearbetas ytligt innan kompostering för att undvika att snabb genomrinning sker genom sprickor och maskgångar.
 - Att grundvattenytan på platsen inte ligger nära markytan och att det inte förekommer risk att grundvattenytan stiger till markytans nivå under komposteringstiden.
 - Att komposten inte placeras på en plats som utgör infiltrationsområde för dricksvattentäkt.
 - Att komposteringen inte sker direkt ovanför kända dräneringsledningar.
 - Att utläggningen kan ske utan att markskador uppkommer.
- Att komposteringsplatsen väljs så att olägenheter för närboende i form av t.ex. lukt och flugor inte uppkommer.
- Att komposten ordnas på sådant sätt att kompostering främjas bl.a. genom att storlek och utformning på stukan anpassas så syrebrist kan undvikas.

Spridning

Gödseln ska inte spridas på ängs- eller betesmark om natur- eller kulturvärden kan skadas av spridningen eller så att det hamnar utanför åkern.

Inom nitratkänsligt område får gödsel inte spridas

1. under tiden 1 november till 28 februari
 2. på vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller frusen mark
 3. närmare än två meter från kant som gränsar till vattendrag/sjö
 4. där markens lutning överskrider 10 % och gränsar till vattendrag/sjö
- Spridning av stallgödsel och andra organiska gödselmedel under tiden 1 augusti till 31 oktober är bara tillåten i växande gröda eller inför höstsådd. Spridning i fånggröda är inte tillåten.
 - Fasta gödselslag (förutom från fjäderfän) får spridas i både växande gröda (som inte är fånggröda) och på obevuxen mark under 1 oktober till 31 oktober om det brukas ned inom 12 timmar.

Utanför nitratkänsligt område ska gödsel som sprids under tiden 1 dec – 28 feb brukas ned inom 12 timmar.

Tillsynsmyndigheten får i enskilda fall medge undantag från vissa av spridningsreglerna om omständigheter uppstått som verksamhetsutövaren varken kunnat eller borde ha förutsett och inte heller kunnat påverka.

Begränsning av mängd gödsel som får tillföras

- Stallgödsel eller andra organiska gödselmedel får under en löpande 5 årsperiod inte tillföras i större mängd än vad som motsvarar 22 kg totalfosfor/ha/år räknat som ett genomsnitt för företagets hela spridningsareal per år under perioden.
- Stallgödsel får inte tillföras mer än det som motsvarar 170 kg totalkväve/ha/år för hela spridningsarealen.
- Inför höstsådd av oljeväxter får högst 60 kg lättillgängligt kväve/ha tillföras.
- Inför höstsådd av övriga grödor får högst 40 kg lättillgängligt kväve/ha tillföras.
- Den mängd kväve som tillförs ska anpassas till grödornas behov på hösten.

Jordbruksföretag ska beräkna gödselbehovet efter förväntad skörd, vilket ska dokumenteras i en växtodlingsplan eller motsvarande. Det kan även vara lämpligt att genomföra markkartering.

Jordbruksföretag med högst 10 DE på årsbasis omfattas inte av bestämmelserna angående begränsning av mängden fosfor, om de enbart sprider gödsel från egna djur. Tillsynsmyndigheten kan dock ställa krav med stöd av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken.

Mer information om gödsel hittar du på jordbruksverkets hemsida www.sjv.se, samt föreskriften SJVFS 2004:62

Vid frågor, kontakta:
Miljöinspektör Barbro Almlöf-Ekholm, tfn 0224-74 73 77